

ଛୁଇଁବିଷା ଯୋଗ୍ୟ ଦିନ ପାଇଁ ଡାଇମେଥାଟ୍ରିନ୍ କିମ୍ବା ମନୋକ୍ରୋଟୋଫ୍ସ କିମ୍ବା କ୍ଲୋରୋପାଇରିଫ୍ସ ୨ ମିଲିଲିଟର ଔଷଧକୁ ପ୍ରତି ୧ ଲିଟର ପାଣିରେ ଗୋଲାଇ ପତ୍ର ସିଞ୍ଚନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଅମଳ :

ଗଛରେ ୮୦-୯୦ ଭାଗ ଛୁଇଁ ପାଚିଗଲେ ବିରି ଅମଳ କରି ପରିଷ୍କୃତ ଖଳାରେ ଶୁଖାଇ ସାଇତି ରଖିବା ଦରକାର ।

ଲାଭକ୍ଷତି :

ଏହି ପ୍ରଣାଳୀରେ ବିରି ଚାଷ କଲେ ହେକ୍ଟରକୁ ୧୩୫୦୦ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୁଏ ଏବଂ ସେଥିରୁ ୮-୧୦ କିଣ୍ଟାଲ ମଞ୍ଜି ଅମଳ ହୁଏ ଯାହାର ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟ ୨୦ ରୁ ୨୫ ହଜାର ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଥାଏ ଫଳରେ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ଟ. ୬,୫୦୦ ଙ୍କାରୁ ଟ. ୧୧,୫୦୦ ଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲାଭ ମିଳେ । ତାହା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୧୨-୧୬ କି.ଗ୍ରା. ଯବକ୍ଷାରଜାନ ସାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଫସଲକୁ ମିଳିଥାଏ ।

ଅମୁହାଁ ବୁଣା :

ଚାଣ ନଡ଼ା ବିଶିଷ୍ଟ ଓ ୧୨୦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଅମଳ ହୋଇପାରୁଥିବା ଧାନ ଯଥା ଲଲାଟ, ପ୍ରତାକ୍ଷା, ରାଣାଧାନ,

ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ କିସମ ଚାଷ କରିବା ଉଚିତ । ଜମିକୁ କାଦୁଅ ବେଳେ ସମତୁଲ କରିଥିଲେ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ସହଜରେ କରିହେବ । ଧାନ ଫସଲ ଅମଳର ୧୫ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଜମିରୁ ପାଣି କାଟି କାଦୁଅରେ ହେକ୍ଟରକୁ ୧୦୦ କିଲୋଗ୍ରାମ ଡି.ଏ.ପି ସାର ସହ ୩୩୩ କିଲୋଗ୍ରାମ ଏମ୍. ଓ. ପି. ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରି ୩୭ କିଲୋଗ୍ରାମ ମଞ୍ଜି ଛଟା ବୁଣା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ପୂର୍ବରୁ ବର୍ଷିତ ୨% ଡି.ଏ.ପି. ସାର ପତ୍ର ସିଞ୍ଚନ କରିବା ଉଚିତ । ଧାନ ଫସଲକୁ ମୂଳରୁ ୧୫ ସେଣ୍ଟିମିଟର ନଡ଼ା ଛାଡ଼ି କାଟିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଅମୁହାଁ ବୁଣା ଫସଲକୁ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୫ କିଣ୍ଟାଲ ମଞ୍ଜି ଅମଳ ହୁଏ ।

ବିରି ବୁଣର ରୋଗ ଯୋଗ୍ୟ ଦମନ

Pest & Disease Management in Black Gram

Project Supported by:

SEED Division

Department of Science & Technology
Govt. of India

Prepared by:

Prof. A.N. Dash, PI

Socio Cultural Development Centre

At- Pandia, Po- Biridi, Dist.- Jagatsinghpur
Odisha, Pin- 754111

E-mail: scdcbls@yahoo.in

ବିରି ଚାଷର ରୋଗ ପୋକ ଦମନ

ଜୀବାଣୁ ସାର ଓ ରାସାୟନିକ ସାର ପ୍ରୟୋଗ :

ବୁଣିବା ପୂର୍ବରୁ ୧୦ କିଲୋଗ୍ରାମ ମଞ୍ଜି ପ୍ରତି ୨୦୦ ଗ୍ରାମ ରାଇଜୋବିୟମ୍ ଜୀବାଣୁ ସାର ଓ ୨୦୦ ଗ୍ରାମ ଫସ୍‌ଫେଟ୍ ଦ୍ରବଣକାରୀ ଜୀବାଣୁସାରକୁ ୮୦୦ ମିଲିଲିଟର ପାଣିରେ ଗୋଳାଇ ଏହି ମଣ୍ଡକୁ ୧୦ କିଲୋଗ୍ରାମ ମଞ୍ଜିରେ ଗୋଳାଇ ପରିଷ୍କାର ଚଟାଣ କିମ୍ବା ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ଚଦର ଉପରେ ଛାଇରେ ଶୁଖାଇ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜମିରେ ବୁଣିବା ଦରକାର । ଜୀବାଣୁ ସାର ଗୋଳାଇବାର ୭ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ବିହନକୁ ବିଶୋଧନ କରି ଦେବା ଦରକାର । ଜୀବାଣୁସାର ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ହେକ୍ଟରକୁ ଯବକ୍ଷାରଜାନ ଓ ଫସ୍‌ଫେଟ୍ ସାର ପ୍ରତ୍ୟେକରୁ ୧୫ କିଲୋଗ୍ରାମ ଉପଲବ୍ଧ ହୁଏ । ଏକ ହେକ୍ଟର ମୂଳ ଚାଷ ପାଇଁ ୨୦ କିଲୋଗ୍ରାମ ଯବକ୍ଷାରଜାନ, ୪୦ କିଲୋଗ୍ରାମ ଫସ୍‌ଫେଟ୍, ଏବଂ ୨୦ କିଲୋଗ୍ରାମ ପଟାସ୍ ସାର ଆବଶ୍ୟକ । ବୁଣିବା ପୂର୍ବରୁ ସମୁଦାୟ ଫସ୍‌ଫେଟ୍ ଓ ଅଧା ଯବକ୍ଷାରଜାନ ସାର ସିଆରରେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ମଞ୍ଜି ବୁଣିବା ଦରକାର । ହେକ୍ଟରକୁ ୫ ଟନ୍ ସଡ଼ାଗୋବର ଖତ ମଧ୍ୟ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଉଚିତ । ଫସଲକୁ ୨୦-୨୧ ଦିନ ହେଲେ କୋଡ଼ା ଖୁସା ଓ ଘାସ ବାଛି ଅବଶିଷ୍ଟ ଯବକ୍ଷାରଜାନ

ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ମୂଳସାର ସହ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୨୦ କିଲୋଗ୍ରାମ ଗନ୍ଧକ (୧୦୦ କିଲୋଗ୍ରାମ ଜିପସମ୍) ପ୍ରୟୋଗ କଲେ ଅମଳ ଶତକଡ଼ା ୧୦% ବଢ଼େ । ଅନୁମୋଦିତ ଫସ୍‌ଫେଟ୍ ସାରକୁ ସିଲ୍‌କ୍‌ସୁପର ଫସ୍‌ଫେଟ୍ ଆକାରରେ ଦେଉଥିଲେ । ସେଥିରେ ଥିବା ଗନ୍ଧକ ସାର ଫସଲର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଡି.ଏ.ପି.ସାର ଭଳି ଗନ୍ଧକ ବିହୀନ ସାର ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ ଜିପସମ୍ ପ୍ରୟୋଗ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ । ଫସଲରେ କଡ଼ ଧରିବା ସମୟରେ ଓ ଏହାର ୧୫ ଦିନ ପରେ ଛୁଇଁ ଧରିବା ବେଳେ ଶତକଡ଼ା ୨% ଡି.ଏ.ପି. କିମ୍ବା ଯୁରିଆ ସାର ପତ୍ର ସିଞ୍ଚନ କଲେ ୧୦% ଅମଳ ବଢ଼େ ।

ବିହନ ବୁଣା :

ବର୍ଷା ଋତୁରେ ଧାଡ଼ିକୁ ଧାଡ଼ି ୩୦ ସେଣ୍ଟିମିଟର ବ୍ୟବଧାନରେ ଓ ଶୀତ ଏବଂ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଋତୁରେ ୨୫ ସେଣ୍ଟିମିଟର ବ୍ୟବଧାନରେ ମଞ୍ଜିକୁ ମଞ୍ଜି ୧୦ ସେଣ୍ଟିମିଟର ବ୍ୟବଧାନରେ ବୁଣିବା ଉଚିତ । ଫସଲକୁ ୭-୧୦ ଦିନ ହେଲେ ଆବଶ୍ୟକ ଗଛ ରଖି ଅବଶିଷ୍ଟ ଗଛ ପତଳା କରିଦେବା ଉଚିତ । ଫସଲକୁ ୩-୪ ଦିନ ହେଲେ ଗଜା ଉଠିନଥିବା ସ୍ଥାନରେ ମଞ୍ଜି ବୁଣାଯାଏ ।

ଘାସ ଦମନ :

ଫସଲକୁ ୧୫-୨୦ ଦିନ ହେଲେ ଅନାବନା ଘାସବାଛି ଦିଅନ୍ତୁ । ମଞ୍ଜି ବୁଣିବାର ୨୪ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ଜମିରେ ବତର ଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୨.୫ ଲିଟର ପେଣ୍ଟିମେଥାଲିନ୍ (୩୦ ଇ.ସି) କୁ ୫୦୦ ଲିଟର ପାଣିରେ ଗୋଳାଇ ମଞ୍ଜି ବୁଣିଥିବା ଜମି ଉପରେ ସିଞ୍ଚନ କଲେ ଘାସ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ହୁଏ । ଫସଲକୁ ୨୦ ଦିନ ହେଲେ କୁଜଜାଲୋଫପଇଥାଇଲ ୫% ଏସ୍.ଏଲ୍ (ଟାର୍ଗାସୁପର) ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୧ ଲିଟରକୁ ୫୦୦ ଲିଟର ହିସାବରେ ପାଣିରେ ଗୋଳାଇ ଘାସ ଉପରେ ସିଞ୍ଚନ କଲେ ଘାସ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଏ ।

ଫସଲ ସଂରକ୍ଷଣ :

ସାହେବୀ, ପାଉଁଶିଆ ଓ ପତ୍ରଦାଗ ରୋଗ ଏବଂ ପୋକ ସହଣୀ ବିହନ ବ୍ୟବହାର କରିବା ଉଚିତ । ସାହେବୀ ରୋଗ ଦମନ ପାଇଁ ପ୍ରତି ଲିଟର ପାଣିରେ ୨ ମି.ଲି. ଡ୍ରାଇମେଥାଏଟ୍ ଗୋଳାଇ ପତ୍ର ସିଞ୍ଚନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ପାଉଁଶିଆ ରୋଗ ଦମନ ପାଇଁ ପ୍ରତି ଲିଟର ପାଣିରେ ୪ ଗ୍ରାମ ଗନ୍ଧକ ସେଚିଡ଼ ଗୁଣ୍ଡ କିମ୍ବା ୨ ଗ୍ରାମ ବାବିଷିନ୍ ଗୋଳାଇ ପତ୍ର ସିଞ୍ଚନ କରିବା ଉଚିତ । ଜଉପୋକ, ଧଳାମାଛି, ଉକୁଣିଆ ପୋକ,

